

Dret a la seguretat vital

Presentació del dret

Es tracta d'un dret en construcció i consisteix en la confluència d'una sèrie de drets, especialment econòmics i socials, que permeten assegurar un conjunt de condicions necessàries amb què tota persona ha de comptar per poder desenvolupar la seva vida quotidiana amb dignitat.

El dret a la seguretat vital busca la disposició i el gaudi del més alt nivell possible de benestar físic i mental, i també l'accés als béns necessaris per satisfer les necessitats bàsiques, de manera que es permeti la inclusió social de les persones.

El contingut d'aquest dret no és únic ni tancat, sinó que es determina a partir de les necessitats vitals específiques de cada persona o comunitat. Es podria dir que aquest dret es compon, segons cada cas i amb diferent intensitat, de diversos subdrets. El nucli dur d'aquest dret el componen els drets a l'alimentació, l'aigua potable, l'energia i els subministraments bàsics.

El dret a la seguretat vital evidencia i reforça la interdependència d'aquests subdrets que permeten la satisfacció de les necessitats mínimes de les persones.

El dret a la seguretat vital pretén guiar l'exercici dels diversos drets econòmics, socials i culturals que de manera aïllada no han arribat a desplegar els mínims del seu contingut.

Aquest dret no està expressament reconegut en cap instrument internacional ni en el dret català. Malgrat això, hi ha normes que recullen l'essència del dret a la seguretat vital. És el cas de la Declaració universal de drets humans i del Pacte internacional de drets econòmics, socials i culturals que estableixen l'obligació dels estats de garantir a tota persona el dret a un nivell de vida adequat per a ella i per a la seva família.

Cal destacar que els professionals sanitaris implicats en la interrupció voluntària de l'embaràs tenen dret a exercir el dret a l'objecció de consciència, sense impedir que la dona pugui exercir el seu dret davant d'un altre professional.

L'estat actual de protecció a Catalunya

Si bé és cert que el dret a la seguretat vital no està expressament reconegut en cap norma jurídica vigent a Catalunya, alguns dels subdrets que conformen el seu nucli dur sí que tenen un reconeixement legal.

Malgrat això, no tots els subdrets que integren el dret a la seguretat vital tampoc no estan explícitament reconeguts. És el cas del dret a l'aigua i el dret a l'energia i als subministraments. Amb tot, aquests subdrets han obtingut un reconeixement indirecte en associar-se amb els drets a la protecció de la salut i l'habitatge.

Per estudiar l'estat del dret a la seguretat vital no és possible analitzar de forma individualitzada cadascun dels subdrets que l'integren, ja que es

perdria la dimensió interdependent i de conjunt que precisament justifica el reconeixement d'aquest dret.

Propostes de millora

1) Iniciar un debat i una anàlisi per establir de manera específica la configuració, l'abast i la interrelació dels subdrets serveis i/o prestacions que integren el dret autònom a la seguretat vital i reconèixer-lo expressament amb caràcter exigible i/o justiciable.

2) Analitzar els exemples pràctics de construcció del dret a la seguretat vital en altres països basats en els principis de l'estat social de dret, la dignitat humana i la solidaritat.

Vies de seguiment

Cal reforçar els arguments i la justificació del reconeixement autònom del dret a la seguretat vital.

A més, és necessari justificar de manera sòlida perquè el dret a la seguretat vital deixa de banda el dret a la salut, el dret al treball o el dret a l'habitatge quan, justament, aquests drets són els que en justifiquen el nucli dur.

També cal obrir un debat ampli i plural en relació amb el contingut d'aquest dret per precisar-ne l'abast i els límits d'acord amb la seva naturalesa autònoma.